

## به نام آنکه جان را فکرت آموخت

صدور فرمان مشروطیت در ۱۶ جمادی الاخری ۱۳۲۴ قمری ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ ش. حادثه‌ای که در آستانه یکصدین سالگرد آن قرار داریم. از جمله خداوای بزرگ در جست‌وجوی تاریخ معاصر ایران است این غذا، برای نخستین بار در گستره تاریخ ایران، این فصل در مملکت مطلقه و حاکمیت مستبد و تحمید حکومت بی‌قید و شرط، بر فرمانروایی مشروطه مقید قانون و ذوالان بقی مردم تعیین سر نوشت خویش می‌گذاشت در عرصه سیاست داخلی، راههای شاکت سیاسی، نظارت بر اداره کشور، آزادی و توسعه اقتصادی، و در پهنه سیاست خارجی، سرعزیمت بر نامدیزی برای مایای ایران، این مصلحه و برپای جنبی بر مقتضات کشور و بی‌ازدستی به یکانه دایره‌ی مردم ایران کشود. نهایت محترم وزیران تاریخ ۱۳۱۴، ۸۱ باغیات به جایگاه بره و بنیادین مشروطیت، در تحول تکامل جیات سیاسی فکری اجتماعی جامع ایران، ملی مصوبه‌ای از آئین نامه‌ی علوم تحقیقات فناوری، فرهنگ ارشاد اسلامی آموزش پرورش وزارت کشور و فرهنگ باشریک ساعی و تشکیل ستادی در وزارت علوم تحقیقات فناوری، به نامدیزی و تمهید مقتضات مردم بزرگداشت یکصدین سالگرد مشروطیت ایران پرداخته، هر کدام به اجرای برنامه‌ی خاص تاریخی این مهم مبادت کنند. بنا بر همان مصوبه با تصویب بزرگداشت، با توجه به تجربه امکانات جایگاه ویژه دوله دانشگاه تهران و نظام آموزش عالی کشور، مسئولیت انجام برنامه‌ی این دانشگاه و گذار کرد به کمیته پژوهشی بهائیس دانشگاه تهران، بران شد تا ضمن برنامه‌ریزی شایسته برای برگزاری بهائیس یکصدین سالگرد مشروطیت، به چاپ نشریاتی از میراث مکتوب مشروطه ایران به ویژه برخی از روزنامه‌های مشهور و مجله‌های مشروطه بهمت گمارد، انگیزه و اعتقاد کمیته پژوهشی برای ارایه این پیشنهاد آن بود که با تجدید چاپ نشریات تاریخی این میراث فرهنگی تاریخی، اقرون بران که آنها از گذر زمان و تطاول یام مصون آیند، بهر مطالعات تاریخی و بررسی‌های پژوهشی و پژوهشگران تاریخ معاصر ایران، بدین منابع ارزشمند که کتابخانه‌های کشور با کمالاتی از نابودی آن‌ها را به دوله‌ی در دسترس محققان تهرانی دهند، بهرادر خواهد شد.

پس از تصویب تأیید پیشنهاد دانشگاه تهران، توسط ستاد بزرگداشت یکصدین سالگرد مشروطیت ایران، کمیته علمی بهائیس مقتضات تجدید چاپ نشریات از روزنامه‌ها به متون مناسب خط عصر مشروطه را فراهم آورد. با آماده شدن تعدادی از روزنامه‌های مشهور و مجله‌های مشروطه برای انتشار، اکنون جای خرسندی است که دو کتاب بهائیس بین المللی مشروطه بخشی از میراث تاریخی ایران معاصر نیز در اختیار اصحاب فیهنگ تاریخ و اندیشه قرار می‌گیرد.

کمیته پژوهشی ستاد بزرگداشت یکصدین سالگرد مشروطیت

بخورشید

www.ketab.ir

سال اول

شمارگان ۱ تا ۱۲۰

روزنامه خورشید: سال اول ۱۳۲۵. شماره ۱۲۰-۱/ مجری مؤسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی:  
مقدمه: غلامحسین زرگری نژاد؛ مدیر فنی: صادق حیدری نیا؛ گروه نمایه سازی و فراهم آوری فاطمه  
فریدی مجید و دیگران. -- تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات و چاپ، مؤسسه تحقیقات و  
توسعه علوم انسانی، ۱۳۸۴.  
۱ ج. (شماره گذاری گوناگون).

ISBN: 964-8168-33-4: ۱۰۰۰۰۰ ریال

«مجموعه حاضر از روزنامه خورشید طبعاً شامل تمام شماره های این روزنامه نیست، بلکه شامل ۱۲۰  
شماره نخست از این روزنامه است که در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران نگهداری می شود».  
فرهست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. خورشید (روزنامه). ۲. نشریات ادواری فارسی. الف. زرگری نژاد، غلامحسین، ۱۳۲۹- ب.  
حیدری نیا، صادق. ج. دانشگاه تهران. مؤسسه انتشارات و چاپ. د. مؤسسه تحقیقات و توسعه علوم  
انسانی.

خ ۲ ف / ۹۵ ۸۲ ۷۹/۵۵

۸۴-۸۳۶۸ م

کتابخانه ملی ایران

## روزنامه خورشید

سال اول شمارگان ۱ تا ۱۲۰

کمیته پژوهشی ستاد بزرگداشت یکصدمین سالگرد مشروطیت، دانشگاه تهران

ناشر: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران

مجری: مؤسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی

مقدمه: غلامحسین زرگری نژاد

مدیر فنی: صادق حیدری نیا

گروه نمایه سازی و فراهم آوری: فاطمه فریدی مجید، اکبر عباس زاده، زهرا باصری، حامد کاظم زاده

خطاطی طلوع: عظیم هادی پور

تجدید چاپ: نوبت نخست - تهران، ۱۳۸۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

تمام حقوق این اثر برای دانشگاه تهران محفوظ است.

## مقدمه

با صدور فرمان مشروطیت و شکل‌گیری نظام سیاسی جدید در کشور، همانند بسیاری از مشروطه‌طلبان شهرهای مختلف کشور، شماری از آزادیخواهان خراسان نیز برآن شدند تا به انتشار روزنامه مبادرت ورزیده و از این طریق در گسترش اندیشه مشروطه‌خواهی تلاش کنند. پس از انتشار روزنامه بشارت در سال ۱۳۲۴، چند ماه بعد، یعنی در ۲۱ محرم ۱۳۲۵ ق، دومین روزنامه عصر مشروطه مشهد با همت و تلاش محمدصادق تبریزی منتشر گردید. متأسفانه از نام و نشان تبریزی آگاهی بسنده‌ای در دست نداریم، اما چنانکه از شهرت او پیدا است، وی از آذری‌های مقیم مشهد بوده است. بنا به اشاره محمد صادق تبریزی در لابلای برخی از شماره‌های خورشید، وی در هنگام انتشار این روزنامه پنجاه ساله بوده و ۲۵ سال از این سال‌های زندگی خود را در مشهد سکونت داشته است.<sup>(۱)</sup> او ابتدا در مشهد ناظم پستخانه خراسان بود و در کنار این شغل به فعالیت‌های مطبوعاتی نیز همت می‌گماشت. از جمله، هنگامی که روزنامه ادب با همت ادیب‌الممالک فراهانی در مشهد، انتشار می‌یافت محمدصادق تبریزی نیز با این روزنامه همکاری می‌کرد. به موجب گزارش دیگری که از طریق روزنامه تربیت در دست داریم، محمدصادق تبریزی، چندی هم با این روزنامه همکاری داشته است.<sup>(۲)</sup> خودش می‌نویسد که به مدت ۲۰ سال سرگرم کار روزنامه بوده است.

تبریزی در نخستین شماره خورشید به بیان انگیزه خود در باره انتشار این روزنامه پرداخته و متذکر می‌شود که چون در گوشه‌وکنار کشور مطبوعات و جراید «زبان به نصیحت باز و نغمه حب‌الوطن من‌الایمان ساز کرده‌اند»، برخی دوستان وطن‌پرست از وی درخواست کردند تا در مشهد روزنامه‌ای

منتشر کند. از نظر محمدصادق تبریزی روزنامه زبان ملت است و باید آنچه را که «لازمه پیشرفت کار است از نیک و بد امور و وقایع و اخبار عالم که مایه عبرت عالمیان است گفته و نوشته شده و به نظر ابناء وطن برساند».

همانند غالب دلسوزان و دردمندان کشور، محمدصادق تبریزی نیز از پراکندگی ملت رنج می‌برد و آرزوی اتحاد و اتفاق مسلمین، رشد اقتصادی کشور و ارتقاء سطح فرهنگ عمومی را داشت. بنابراین، در همین نخستین شماره روزنامه خورشید، ضمن درخواست یاری از صاحبان قلم و اندیشه، تأکید می‌کند که باید «اوراق این روزنامه برای درج مقالات مفیده در اتحاد و اتفاق مسلمین و ترقی تجارت و صناعت و نشر معارف و تاسیس مدارس و انعقاد شرکت‌ها و غیره آنچه داعی به ترتیب و ترقی باشد»، باز بماند.<sup>(۳)</sup>

روزنامه خورشید در آغاز انتشار، روزنامه‌ای هفتگی بود و تا شماره هیجدهم به صورت مرتب در هشت صفحه انتشار می‌یافت. با شکل‌گیری و تثبیت انجمن ایالتی خراسان و ضرورت افزایش صفحات روزنامه برای انعکاس اخبار خراسان و فعالیت‌های انجمن ایالتی، خورشید هم به جای هفته‌ای یک بار در هفته چهار بار منتشر شد، اما شماره صفحات آن به چهار صفحه تقلیل پیدا کرد. گفتنی است که روزنامه خورشید تا شماره ششم به صورت سنگی و در «مطبعه محمدزاده» چاپ می‌شد، اما از شماره ششم در چاپخانه طوس که مدیریت آن را میرمرتضی موسوی در دست داشت، به صورت سربی چاپ و منتشر گردید.<sup>(۴)</sup>

تسلط فزونی روس‌ها بر مشهد در قیاس با بسیاری از شهرهای کشور، مخالفت شمار زیادی از علمای مشهد با مشروطیت که همین مخالفت هم به تأخیر انتخاب وکلای این شهر انجامید، همچنین، قلت اقتدار طرفداران مشروطه در خراسان، مهمترین عواملی بودند که باعث می‌شد تا محمدصادق تبریزی علی‌رغم اعتقاد به ترویج اندیشه‌های مشروطه‌خواهی، گاه به اتخاذ سیاست محافظه کارانه روی آورد. اگرچه پس از آنکه به همت شماری از آزادی خواهان و چند تن از تجار تبریزی ساکن مشهد، سرانجام انجمن ایالتی در این شهر شکل گرفت و روزنامه خورشید نیز تبدیل به ارگان غیر رسمی انجمن ایالتی خراسان شد، تا حدی شرایط به سود حامیان مشروطیت تغییر کرد، اما از آنجا که مخالفان مشروطه در مشهد، همچنان اقتدار داشتند، بنابراین قادر بودند تا گاه و بیگاه برای صاحب امتیاز روزنامه خورشید مزاحمت‌هایی ایجاد کنند.

محمدصادق تبریزی گرچه در چنین فضایی بسته و متصلب کوشید تا با چاپ تلگراف‌های

آخوند خراسانی در حمایت از مشروطیت، علما و مردم این شهر را به طرفداری از مشروطیت سوق دهد و اندکی شرایط اختناق در خراسان را به سود مشروطه خواهان دگرگون سازد، ولی کوشش‌های وی به دلیل افتدار مستبدین و علمای مخالف مشروطه این شهر سرانجامی مطلوب به دنبال نداشت.

محافظه‌کاری چشم‌گیر محمدصادق تبریزی و پرهیز وی از ذکر نام و نشان اشخاص معروف و صاحب نفوذ خراسانی که با مشروطیت همراهی نداشتند، همچنین اجتناب وی از چاپ نام و نشان دقیق اعضای انجمن ایالتی خراسان، به وضوح از افتدار مستبدین در این شهر و تنگناهای اصحاب مطبوعات در مشهد حکایت می‌کند.

تنگناهای محمدصادق تبریزی برای درج تمام اخبار و رویدادها، آنهم بدون ملاحظه و دغدغه جدی از صاحبان قدرت و شوکت، گاه تا بدان حد بود که وی ناگزیر می‌شد تا از زبان منتقدین خود، به بیان محافظه‌کاری‌های خویش در حذف مضامین برخی از تلگراف‌ها و یا طفره رفتن از چاپ تعدادی از آنها مبادرت کند و بنویسد که:

«معلوم می‌شود مدیر روزنامه ملاحظه می‌کند و حال آنکه روزنامه آزاد است و مدیران جراید نباید ملاحظه و ترس از احدی داشته باشند و بدون خوف و بیم تمام وقایع و اخبار را بنویسند...» حال آنکه «... هیچ کس حق ندارد به روزنامه‌نویسی ایراد بگیرد که چرا فلان مطلب واقع را نوشتی یا فلان تلگراف را درج کردی هرگاه ایرادی باشد به نویسنده مطلب است آن هم در صورت عدم تحقق و ایراد تلگراف به‌گوینده است که تمام ملت است...»<sup>(۵)</sup>

به رغم سیاست احتیاط و محافظه‌کاری محمدصادق تبریزی در نگارش مطالب و درج اخبار در روزنامه خورشید، مستبدین مشهد که طاقت و تحمل گفتگو از مشروطیت و آزادی و اتحاد مسلمانان را نداشتند، گاه به سراغ حاج میرزا حبیب خراسانی رفته و از این روحانی مقتدر نیز می‌خواستند تا مانع ورود و انتشار روزنامه در خراسان گردد. به اعتقاد آنان روزنامه اسباب اغتشاش خیالات اهالی می‌شد.<sup>(۶)</sup> مخالفت با انتشار روزنامه خورشید در آستانه استبداد صغیر شدت چشمگیری یافت. مستبدین خراسان با آگاهی از مواضع محمد علی شاه علیه مجلس و مشروطه، در حالی که به پیروی از مستبدین تهران دست به تأسیس انجمنی موسوم به همت زده بودند تا به شکلی جدی و سازمان یافته به ستیز با مشروطه‌طلبان خراسان مبادرت کنند، در ربیع‌الثانی ۱۳۲۶ به سراغ خانه مدیر روزنامه خورشید رفته و پس از ضرب و شتم بسیار، وی را به محل انجمن همت برده و به زور از او التزام گرفتند تا دیگر به انتشار روزنامه مبادرت نکند.

حبل‌المتین تهران در این باب نوشته است که: به دنبال این اقدام «از قرار مسموع گویا [مدیر خورشید] مکتوب یا تلگرافی از قول مخبر خود درج کرده است و چون به شرف بعضی‌ها برمی‌خورده مجبور به ابراز وحشیگری خود شده‌اند.»<sup>(۷)</sup>

به رغم تمامی این مشکلات برای محمدصادق تبریزی، می‌دانیم که انتشار روزنامه خورشید تا آخر ربیع‌الاول ۱۳۲۶ ادامه داشت. در آستانه غلبه محمدعلی شاه بر تهران و گلوله‌باران مجلس و خاتمه حیات دوره اول مشروطه، همانند بسیاری از روزنامه‌های تهران و شهرهای مختلف انتشار خورشید نیز در مشهد متوقف شد.

اگرچه پس از خاتمه دوره استبداد صغیر محمدصادق تبریزی بار دیگر به انتشار خورشید همت گماشت و حسب اطلاعات پراکنده‌ای که از روزنامه خورشید در دست داریم، این روزنامه تا اوایل سال ۱۳۳۰ به حیات خود ادامه داد، اما به دلیل آنکه از شماره‌های دوره دوم روزنامه خورشید، جز چند شماره در دست نیست، بنابراین به درستی نمی‌توان در باره سرگذشت این روزنامه در عصر مشروطه دوم سخن گفت. همین اندازه می‌دانیم که خورشید در دوره دوم انتشار خود دیگر ارگان انجمن ایالتی خراسان نبود و اخبار و گزارشات انجمن به جای خورشید در روزنامه طوس درج شده و انتشار می‌یافت. معنای این سخن طبعاً این نیست که خورشید در این ایام سیاست خود در حمایت از مشروطه را وانهاده بود؛ چراکه ادامه حمایت خورشید از مشروطیت در خراسان پس از برافتادن محمدعلی شاه ادامه یافت و تا بدان جا رسید که هواخواهان محمدعلی شاه در مشهد، در حالی که با خوش خیالی انتظار مراجعت شاه مخلوع از روسیه به خراسان را داشتند، از شدت خشم و کین نسبت به مدیر خورشید، بار دیگر دست به تهدید علیه محمدصادق تبریزی زده و او را دچار مخاطراتی کردند.

محمدصادق تبریزی این بار هم در مقابل تهدید عوامل استبداد ایستادگی کرد و دست از حمایت از مشروطه و ستیز با استبداد برنداشت و حتی پس از توفیق مستبدین در تبعید ملک‌الشعرا بهار و برچیدن بساط روزنامه نوبهار از مشهد، همچنان به انتشار خورشید ادامه داد.<sup>(۸)</sup>

اشاره کردیم که به دلیل عدم دسترسی به تمام شماره‌های روزنامه خورشید در دوره دوم، نمی‌توان از زمان دقیق خاتمه حیات و توقف چاپ و نشر این روزنامه سخن گفت، اما در صورتی که اوایل سال ۱۳۳۰، زمان تعطیلی روزنامه خورشید باشد، شاید بتوان عمده‌ترین علت تعطیلی انتشار خورشید را تجدید فعالیت هواخواهان محمدعلی میرزا در مشهد دانست. در این زمان محمدعلی شاه با حمایت روس‌ها وارد مرزهای ایران شده بود و می‌کوشید تا تهران را بار دیگر تصرف کرده و بر مسند استبداد

تکیه زند. بدیهی است که در چنین شرایطی مستبدین خراسان نیز که از حامیان جدی محمدعلی شاه بودند بار دیگر از صفر ۱۳۳۰ دست به فعالیت وسیع در مشهد زده و بلوا در خراسان را تجدید کردند. این بلوا که تا اواسط ربیع الثانی ۱۳۳۰ به درازا کشید، طبعاً باعث بروز محدودیت‌های شدید و نگرانی‌های گسترده برای حامیان مشروطه می‌گردید و آنان را از استمرار تلاش در راه مشروطه باز می‌داشت. در این دوره سردمداری مستبدین را یوسف‌خان هراتی و طالب الحق به عهده داشتند. کافی است اشاره کنیم که بلوای مستبدین خراسان و غایله‌ای که این دو تن و یاران ایشان با حمایت آشکار و پنهان روس و انگلیس در حرم امام رضا ایجاد کردند، باعث شد تا سرانجام دست روس‌ها برای گلوله باران حرم امام رضا باز شده و مرقد مقدس امام هشتم آماج گلوله‌های روسیه قرار گیرد.

مجموعه حاضر از روزنامه خورشید طبعاً شامل تمام شماره‌های این روزنامه نیست، بلکه شامل ۱۲۰ شماره نخست از این روزنامه است که در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران نگهداری می‌شود. وظیفه خود می‌دانیم تا از معاون محترم پژوهشی دانشگاه تهران جناب آقای دکتر رحیمیان که برای انتشار روزنامه‌های موجود در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران مساعدت فراوان داشتند قدردانی کنیم. بدون شک بدون حمایت ایشان و همراهی صمیمانه جناب آقای دکتر ضیایی ریاست محترم کتابخانه مرکزی، دسترسی به این مجموعه و چاپ آن میسر نمی‌شد.

### پی‌نوشت‌ها

- ۱- روزنامه خورشید، سال اول، شماره ۴۸، ص ۳.
- ۲- روزنامه تربیت، سال نهم، ۱۳۲۴ ق، شماره ۴۱۴، ص ۲۲۲۸
- ۳- روزنامه خورشید، سال اول، شماره ۱، ص ۲-۳
- ۴- روزنامه حبل المتین کلکته، سال هجدهم، شماره ۱۳، ص ۲۲
- ۵- روزنامه خورشید، سال اول، شماره ۸۷، ص ۳
- ۶- حبل المتین یومیه، سال اول، شماره ۲۲۷، ص ۳
- ۷- پیشین، سال دوم، شماره ۳۸، ص ۵-۶
- ۸- ادیب هروی، حلیقه‌الرضویه، ص ۱۷۷

|    |       |                                                                  |
|----|-------|------------------------------------------------------------------|
| ۳۱ | ..... | ابناء وطن را مؤذنه باد (در تأسیس مدارس و انجمنهای خیریه).        |
|    |       | شماره پنج (۱۹ صفر ۱۳۲۵):                                         |
| ۳۳ | ..... | بقیه مکتوب یکی از فضلاء خراسان                                   |
| ۳۵ | ..... | خلاصه اخبار طهران، اصفهان                                        |
| ۳۷ | ..... | مقاله ساده گویان                                                 |
| ۳۸ | ..... | صورت وجوه اعانه اساسیه مدرسه رحیمیه                              |
| ۴۰ | ..... | مکتوب یکی از علماء عظام (در آزادی مطبوعات).                      |
|    |       | شماره شش (۲۵ صفر ۱۳۲۵):                                          |
| ۴۱ | ..... | اخطار (پیرامون پرداخت به موقع وجه اشتراک)                        |
| ۴۱ | ..... | دیباچه کتاب علم الاقتصاد                                         |
| ۴۲ | ..... | مقاله ساده گویان                                                 |
| ۴۴ | ..... | اسامی وزراء مسئول (وزرای کابینه)                                 |
| ۴۵ | ..... | بقیه مکتوب یکی از علماء عظام (در خصوص علم و جهل)                 |
| ۴۶ | ..... | بقیه مکتوب یکی از فضلاء                                          |
| ۴۸ | ..... | مکتوب تربت                                                       |
|    |       | شماره هفت (۴ ربیع الاول ۱۳۲۵):                                   |
| ۴۹ | ..... | شکرالنعمة موقوف علی تذکرالنعمة (در وصف نعمت آزادی و لزوم اتحاد). |
| ۵۱ | ..... | مقاله ساده گویان                                                 |
| ۵۳ | ..... | مکتوب تربت                                                       |
| ۵۵ | ..... | مکتوب برجند                                                      |
|    |       | شماره هشت (۱۳ ربیع الاول ۱۳۲۵):                                  |
| ۵۷ | ..... | خلاصه اخبار طهران                                                |
| ۵۹ | ..... | وقایع شهری (خراسان - مشهد)                                       |
| ۶۰ | ..... | رساله علم اقتصادى - سیاسى                                        |
| ۶۳ | ..... | بقیه اعانه اساسیه مدرسه رحیمیه                                   |
| ۶۴ | ..... | مصالح اتفاق و مفاسد نفاق                                         |
|    |       | شماره نه (۲۲ ربیع الاول ۱۳۲۵):                                   |
| ۶۵ | ..... | از اینجا رانده و از آنجا مانده (در همراهی با مجلس)               |
| ۶۶ | ..... | رساله علم اقتصاد سیاسى                                           |
| ۶۶ | ..... | نگارنده از طهران می نگارد                                        |
| ۸  | ..... | سیستان (اخبار سیستان)                                            |
| ۹  | ..... | سبزوار                                                           |
| ۲  | ..... | بانک ملی                                                         |
|    |       | شماره ده (۲۹ ربیع الاول ۱۳۲۵):                                   |
| ۳  | ..... | بقیه بانک ملی                                                    |
| ۴  | ..... | رساله علم اقتصاد سیاسى                                           |

|     |                                              |
|-----|----------------------------------------------|
| ۷۵  | اعلان از انجمن خیریه سعادت                   |
| ۷۷  | انجمن معدلت رضوی                             |
|     | شماره یازده (۶ ربیع الثانی ۱۳۲۵):            |
| ۸۱  | اعتذار (به علت تأخیر در چاپ روزنامه)         |
| ۸۲  | قرائتخانه سعادت                              |
| ۸۳  | تنبيه للغافلین (در لزوم اتحاد)               |
| ۸۴  | تلگراف از طهران - استرآباد                   |
| ۸۵  | وقایع دره جز                                 |
| ۸۷  | مرقومه جناب رئیسالتجار (در خصوص بانک ملی)    |
|     | شماره دوازده (۱۴ ربیع الثانی ۱۳۲۵):          |
| ۸۹  | ورود مسعود (ورود فرمانفرمای خراسان و سیستان) |
| ۹۰  | از دومای روسیه به مجلس مقدس طهران            |
| ۹۰  | خطابه مجاهدین انزلی                          |
| ۹۱  | جواب از جناب امینالسلطان                     |
| ۹۱  | انجمن معدلت ارض اقدس                         |
| ۹۳  | صورت تلگراف انجمن به مجلس شورای ملی          |
| ۹۴  | تلگراف از رشت به مشهد و از مشهد به رشت       |
|     | شماره سیزده (۲۳ ربیع الثانی ۱۳۲۵):           |
| ۹۷  | انجمن معدلت ارض اقدس                         |
| ۱۰۳ | نگارش یکی از دانشمندان از طهران              |
|     | شماره چهارده (۳۰ ربیع الثانی ۱۳۲۵):          |
| ۱۰۵ | تظلم و دادخواهی                              |
| ۱۰۶ | انجمن معدلت ارض اقدس                         |
|     | شماره پانزده (۷ جمادی الاولی ۱۳۲۵):          |
| ۱۱۳ | انجمن معدلت ارض اقدس                         |
| ۱۱۷ | تلگراف از مشهد به طهران - جواب طهران         |
| ۱۲۰ | تلگراف از طهران به مشهد                      |
|     | شماره شانزده (۱۴ جمادی الاولی ۱۳۲۵):         |
| ۱۲۱ | انجمن معدلت ارض اقدس                         |
| ۱۲۳ | تلگراف از قوچان                              |
| ۱۲۵ | تلگراف از سرخس                               |
| ۱۲۶ | تلگراف از طهران                              |
|     | شماره هفده (۱۴ جمادی الاولی ۱۳۲۵):           |
| ۱۲۹ | انجمن معدلت ارض اقدس تلگراف از تربت          |
| ۱۳۱ | تلگراف از مجلس مقدس شورای ملی                |
| ۱۳۲ | تلگراف به سرخس                               |

|     |                                                |
|-----|------------------------------------------------|
| ۱۳۴ | شیروان قوچان                                   |
| ۱۳۵ | مجلس شورای ملی طهران                           |
|     | شماره هجده (۲ جمادی الثانی ۱۳۲۵):              |
| ۱۳۷ | مقدمه (مطبوعات آزاد و لزوم گسترش جرائد)        |
| ۱۳۸ | تلگراف از طهران                                |
| ۱۳۹ | جواب تلگراف مجلس شورای ملی از انجمن معدلت رضوی |
|     | شماره نوزده (۴ جمادی الثانی ۱۳۲۵):             |
| ۱۴۱ | تلگراف از انجمنهای طهران به انجمنهای خراسان    |
| ۱۴۲ | تلگراف از مشهد به عتبات عالیات                 |
| ۱۴۳ | انجمن اتحاد خراسانیان در طهران                 |
| ۱۴۴ | قابل توجه برادران مقیمین خراسان                |
|     | شماره بیست (۶ جمادی الثانی ۱۳۲۵):              |
| ۱۴۵ | انجمن معدلت رضوی                               |
| ۱۴۷ | تلگراف ایالتی                                  |
| ۱۴۷ | خلاصه اخبار طهران                              |
|     | شماره بیست و یک (۷ جمادی الثانی ۱۳۲۵):         |
| ۱۴۹ | انجمن معدلت رضوی                               |
| ۱۵۰ | تلگراف از تربت                                 |
| ۱۵۰ | تلگراف از قوچان                                |
| ۱۵۱ | تلگراف از سیستان (توسط قونسولگری انگلیس)       |
| ۱۵۲ | مدرسه حاجی آقا جان                             |
|     | شماره بیست و دو (۹ جمادی الثانی ۱۳۲۵):         |
| ۱۵۳ | بقیه خلاصه اخبار طهران                         |
| ۱۵۴ | انجمن معدلت رضوی                               |
| ۱۵۶ | لایحه شاگردان مدرسه معرفت                      |
|     | شماره بیست و سه (۱۱ جمادی الثانی ۱۳۲۵):        |
| ۱۵۷ | بقیه مدرسه معرفت                               |
| ۱۵۹ | قصیده وطنیه که شاگردان مدرسه خواندند           |
| ۱۶۰ | انجمن معدلت رضوی                               |
|     | شماره بیست و چهار (۱۲ جمادی الثانی ۱۳۲۵):      |
| ۱۶۱ | انجمن معدلت رضوی در جز (وقایع در جز)           |
| ۱۶۳ | شیروان قوچان                                   |
|     | شماره بیست و پنج (۱۴ جمادی الثانی ۱۳۲۵):       |
| ۱۶۵ | خلاصه اخبار طهران                              |
| ۱۶۵ | وقایع شهری                                     |
| ۱۶۶ | انجمن معدلت                                    |

|     |                                                      |
|-----|------------------------------------------------------|
| ۱۶۷ | دستورالعمل موقتی حکام در اخذ و تحصیل مالیات          |
|     | شماره بیست و شش (۱۷ جمادی‌الثانی ۱۳۲۵):              |
| ۱۶۹ | پاینده باد مجلس شورای ملی                            |
| ۱۷۲ | بقیه تلگراف طهران از نمره ۲۵                         |
|     | شماره بیست و هفت (۱۸ جمادی‌الثانی ۱۳۲۵):             |
| ۱۷۳ | پاینده باد مجلس شورای ملی                            |
| ۱۷۵ | خلاصه اخبار مجلس شورای ملی                           |
| ۱۷۶ | تلگراف از اردبیل                                     |
| ۱۷۶ | تلگراف از شیراز                                      |
|     | شماره بیست و هشت (۲۰ جمادی‌الثانی ۱۳۲۵):             |
| ۱۷۷ | خلاصه اخبار مجلس شورای ملی                           |
| ۱۷۸ | انجمن معدلت رضوی                                     |
|     | شماره بیست و نه (۲۱ جمادی‌الثانی ۱۳۲۵):              |
| ۱۸۱ | انجمن معدلت رضوی                                     |
| ۱۸۲ | برجند (وقایع برجند)                                  |
| ۱۸۴ | خلاصه اخبار مجلس شورای ملی                           |
|     | شماره سی (۲۵ جمادی‌الثانی ۱۳۲۵):                     |
| ۱۸۵ | حکم تلگرافی حجج اسلام از عتبات عالیات                |
| ۱۸۶ | انجمن معدلت رضوی                                     |
| ۱۸۶ | انجمن ملی استرآباد                                   |
| ۱۸۷ | درجز (وقایع در جز)                                   |
| ۱۸۸ | خلاصه اخبار مجلس شورای ملی                           |
|     | شماره سی و یک (۲۶ جمادی‌الثانی ۱۳۲۵):                |
| ۱۸۹ | انجمن معدلت رضوی                                     |
| ۱۸۹ | ریاست تجارت خراسان                                   |
| ۱۹۱ | رفع تهمت (در جواب تظلم و دادخواهی نصرالله الحسینی)   |
| ۱۹۲ | انجمن معدلت رضوی                                     |
|     | شماره سی و دو (۲۷ جمادی‌الثانی ۱۳۲۵):                |
| ۱۹۳ | بقیه انجمن معدلت رضوی                                |
| ۱۹۵ | تلگراف از شیروان قوچان                               |
| ۱۹۶ | لایحه یکی از شاگردان مدرسه اعظامیه بارفروش           |
|     | شماره سی و سه (آخر سلخ جمادی‌الثانی ۱۳۲۵):           |
| ۱۹۷ | دادخواهی دانش                                        |
| ۱۹۹ | بجنورد (در ستایش اقدامات شجاع‌الممالک حکمران بجنورد) |
|     | شماره سی و چهار (اول رجب ۱۳۲۵):                      |
| ۲۰۱ | بجنورد                                               |

|     |                                                                                                       |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۲۰۱ | انجمن معدلت رضوی                                                                                      |
| ۲۰۲ | تلگراف از سبزوار                                                                                      |
| ۲۰۴ | جشن ملی در طهران (جشن مشروطیت) .....<br>شماره سی و پنج (۵ رجب ۱۳۲۵):                                  |
| ۲۰۵ | جشن ملی در طهران (جشن مشروطیت)                                                                        |
| ۲۰۶ | انجمن معدلت رضوی                                                                                      |
| ۲۰۸ | مکتوب از برجند .....<br>شماره سی و شش (۷ رجب ۱۳۲۵):                                                   |
| ۲۰۹ | انجمن ملی استرآباد                                                                                    |
| ۲۱۰ | خلاصه اخبار مجلس شورای ملی                                                                            |
| ۲۱۱ | مکتوب از برجند                                                                                        |
| ۲۱۲ | (مقاله ادبیه) نگارش یکی از فضلاء خراسان .....<br>شماره سی و هفت (۹ رجب ۱۳۲۵):                         |
| ۲۱۳ | حوادث زمان یا بدبختی ایرانیان                                                                         |
| ۲۱۶ | مدرسه رحیمیه .....<br>شماره سی و هشت (۱۱ رجب ۱۳۲۵):                                                   |
| ۲۱۷ | انجمن معدلت رضوی                                                                                      |
| ۲۲۰ | تلگراف از طهران به مشهد (مقاله ادبیه) نگارش یکی از فضلاء خراسان .....<br>شماره سی و نه (۱۵ رجب ۱۳۲۵): |
| ۲۲۱ | ایضاحات در خصوص آزادی                                                                                 |
| ۲۲۱ | در تحقیق معنی آزادی                                                                                   |
| ۲۲۲ | استرآباد - درجز                                                                                       |
| ۲۲۳ | انجمن ملی استرآباد .....<br>شماره چهل (۱۶ رجب ۱۳۲۵):                                                  |
| ۲۲۵ | انجمن معدلت رضوی                                                                                      |
| ۲۲۷ | خلاصه اخبار طهران                                                                                     |
| ۲۲۸ | مقاله ادبیه .....<br>شماره چهل و یک (۲۱ رجب ۱۳۲۵):                                                    |
| ۲۲۹ | انجمن معدلت رضوی                                                                                      |
| ۲۳۰ | تلگراف از مشهد به طهران                                                                               |
| ۲۳۲ | در تحقیق معنی آزادی .....<br>شماره چهل و دو (۲۴ رجب ۱۳۲۵):                                            |
| ۲۳۳ | انجمن معدلت رضوی                                                                                      |
| ۲۳۴ | خلاصه اخبار طهران                                                                                     |
| ۲۳۶ | قراستخانه ملی در طهران .....<br>شماره چهل و سه (۲۸ رجب ۱۳۲۵):                                         |

- ۲۳۷ ..... انجمن معدلت رضوی
- ۲۳۹ ..... تلگراف قوچان، تربت، سبزوار
- ۲۴۰ ..... تلگراف شیراز
- ..... شماره چهل و چهار ۴۴ (اول (غره) شعبان ۱۳۲۵):
- ۲۴۱ ..... انجمن معدلت رضوی
- ۲۴۳ ..... انجمن ملی استرآباد
- ۲۴۳ ..... مکتوب یکی از جوانان وطن [ملت از وزرا چه می خواهند ملت از وکلاء چه می خواهد]
- ..... شماره چهل و پنج (۶ شعبان ۱۳۲۵):
- ۲۴۵ ..... انجمن معدلت رضوی
- ۲۴۷ ..... تلگراف از مشهد به طهران
- ۲۴۷ ..... خلاصه اخبار طهران
- ۲۴۸ ..... صورت تلگراف مخالفین مجلس مقدس
- ..... شماره چهل و شش (۸ شعبان ۱۳۲۵):
- ۲۴۹ ..... قابل توجه اعیان عظام و اشراف فخام خراسان
- ۲۵۱ ..... خلاصه اخبار طهران
- ۲۵۲ ..... مکتوب نردین
- ..... شماره چهل و هفت (۱۲ شعبان ۱۳۲۵):
- ۲۵۳ ..... لایحه از طرف معدلت به مجلس دارالشوری
- ۲۵۴ ..... انجمن معدلت رضوی
- ۲۵۵ ..... اخبار طهران
- ..... شماره چهل و هشت (۱۷ شعبان ۱۳۲۵):
- ۲۵۷ ..... انجمن معدلت رضوی
- ۲۵۸ ..... انجمن ملی استرآباد
- ۲۵۹ ..... (تصنیف) از زبان دختران به فروش رفته قوچانی
- ۲۶۰ ..... خلاصه اخبار طهران
- ..... شماره چهل و نه (۲۱ شعبان ۱۳۲۵):
- ۲۶۱ ..... انجمن معدلت رضوی
- ۲۶۴ ..... سرخس ناصری
- ..... شماره پنجاه (۲۴ شعبان ۱۳۲۵):
- ۲۶۵ ..... جنبش غیورانه ملت
- ۲۶۷ ..... انجمن معدلت
- ۲۶۸ ..... تلگراف از مشهد به ارومیه
- ..... شماره پنجاه و یک (۲۷ شعبان ۱۳۲۵):
- ۲۶۹ ..... برادران وطن وقت همت است
- ۲۷۰ ..... انجمن معدلت رضوی
- ۲۷۱ ..... تلگراف از سبزوار به مشهد

شماره پنجاه و دو (اول (غره) رمضان ۱۳۲۵):

- نگارش یکی از جوانان غیرتمند [ملت از ارباب جرائد چه می خواهد با مدیران جرائد است که بنویسند] ..... ۲۷۳
- انجمن معدلت رضوی ..... ۲۷۴
- شماره پنجاه و سه (۴ رمضان ۱۳۲۵):
- رؤیای صادقه (لزوم گرویدن به فوج ملی) ..... ۲۷۷
- مکتوب سرخس ..... ۲۷۸
- گناباد و طبس ..... ۲۷۹
- بشارت و امیدواری (به شکرانه قانون اساسی و...) ..... ۲۸۰
- شماره پنجاه و چهار (۶ رمضان ۱۳۲۵):
- حسن استقبال ایران و خوشبختی ایرانیان (لزوم اتحاد و پرهیز از نفاق) ..... ۲۸۱
- تلگراف از طهران ..... ۲۸۳
- شماره پنجاه و پنج (۸ رمضان ۱۳۲۵):
- انجمن معدلت رضوی ..... ۲۸۵
- آستانه مقدسه ..... ۲۸۷
- انجمن ملی استرآباد ..... ۲۸۸
- شماره پنجاه و شش (۱۲ رمضان ۱۳۲۵):
- انجمن معدلت رضوی ..... ۲۸۹
- تلگراف از سبزوار به مشهد ..... ۲۹۰
- همت و جوانمردی انجمن ملی استرآباد (همت در تأسیس مدارس) ۲۹۰
- شماره پنجاه و هفت (۱۴ رمضان ۱۳۲۵):
- هیجان ایرانیان ساکن عشق آباد (جهت احداث مدارس) ..... ۲۹۳
- نطق انائیه در انجمن نسوان عشق آباد ..... ۲۹۴
- خلاصه اخبار طهران ..... ۲۹۵
- انجمن ملی استرآباد ..... ۲۹۶
- شماره پنجاه و هشت (۱۶ رمضان ۱۳۲۵):
- مکتوب شهری (در خصوص تعدیات عثمانیان به شهرهای آذربایجان) ..... ۲۹۷
- خلاصه اخبار طهران ..... ۲۹۹
- شماره پنجاه و نه (۲۰ رمضان ۱۳۲۵):
- برجند (در خصوص تشکیل انجمن و اقدامات شوکت الملک حکمران برجند) ..... ۳۰۱
- انجمن ملی استرآباد ..... ۳۰۲
- خلاصه اخبار طهران ..... ۳۰۴
- شماره شصت (۲۵ رمضان ۱۳۲۵):
- قانون اساسی روح حیات ملیت ..... ۳۰۵
- کابینه جدید وزراء ..... ۳۰۸
- خلاصه اخبار طهران ..... ۳۰۸
- شماره شصت و یک (۲۷ رمضان ۱۳۲۵):

|     |                                                                                                  |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۳۰۹ | انجمن معدلت رضوی                                                                                 |
| ۳۱۰ | مکتوب برجند                                                                                      |
|     | شماره شصت و دو (۲۹ رمضان ۱۳۲۵):                                                                  |
| ۳۱۳ | انجمن معدلت رضوی                                                                                 |
| ۳۱۳ | تلگراف از خوی                                                                                    |
| ۳۱۴ | جوبینی و بلای ناگهائی (در حمله ترکمانان به جوبین)                                                |
| ۳۱۶ | انجمن ملی استرآباد بقیه مکتوب برجند                                                              |
|     | شماره شصت و سه (۳ شوال ۱۳۲۵):                                                                    |
| ۳۱۷ | از جمله اصول نظامنامه قانون اساسی این است (در آزادی تشکیل انجمن)                                 |
| ۳۱۸ | انجمن ایالتی خراسان                                                                              |
| ۳۲۰ | اخبار ترکمان ۲۹ رمضان (ورود ترکمانان در اطراف میاندشت و مزینان)                                  |
|     | شماره شصت و چهار (۳ شوال ۱۳۲۵):                                                                  |
| ۳۲۱ | انجمن ایالتی خراسان                                                                              |
| ۳۲۲ | تلگراف از درجز به مشهد                                                                           |
| ۳۲۳ | انجمن ملی استرآباد                                                                               |
| ۳۲۴ | خلاصه اخبار طهران                                                                                |
|     | شماره شصت و پنج (۱۱ شوال ۱۳۲۵):                                                                  |
| ۳۲۵ | انجمن ایالتی خراسان                                                                              |
| ۳۲۷ | انجمن ملی استرآباد                                                                               |
| ۳۲۸ | بقیه اخبار طهران                                                                                 |
|     | شماره شصت و شش (۱۳ شوال ۱۳۲۵):                                                                   |
| ۳۲۹ | انجمن ایالتی خراسان                                                                              |
| ۳۳۱ | تلگراف از بجنورد به مشهد                                                                         |
|     | شماره شصت و هفت (۱۴ شوال ۱۳۲۵):                                                                  |
| ۳۳۳ | انجمن ایالتی خراسان                                                                              |
| ۳۳۶ | تلگراف طهران                                                                                     |
|     | شماره شصت و هشت (۱۸ شوال ۱۳۲۵):                                                                  |
| ۳۳۷ | بقیه از نمره ۶۷ (اظهارات محمدرضاخان میرآخور شجاع الملک حاکم بجنورد در خصوص رویارویی با ترکمانان) |
| ۳۳۸ | انجمن ولایتی استرآباد                                                                            |
| ۳۴۰ | اظهار حمیت و فتوت (در تأسیس بانک ملی)                                                            |
|     | شماره شصت و نه (۲۰ شوال ۱۳۲۵):                                                                   |
| ۳۴۱ | بقیه از شماره ۶۸ (در اقدامات شجاع الملک در بجنورد)                                               |
| ۳۴۱ | تلگراف از مشهد به طهران                                                                          |
| ۳۴۳ | خلاصه وقایع طهران                                                                                |
| ۳۴۴ | تعاونو علی البرو التقوی (در لزوم تأسیس انجمنهای خیریه)                                           |
|     | شماره هفتاد (۲۵ شوال ۱۳۲۵):                                                                      |

- ۳۴۵ ..... تعاونو علی البر و التقوی (در لزوم تأسیس انجمنهای خیریه)
- ۳۴۵ ..... سرگذشت بورسیس ابوسس
- ۳۴۷ ..... راپورت تلگرافی بجنورد (اخبار اقدامات شجاع الملک)
- شماره هفتاد و یک (۲۶ شوال ۱۳۲۵):
- ۳۴۹ ..... انجمن ایالتی خراسان
- ۳۴۹ ..... سرگذشت بورسیس ابوسس
- ۳۵۱ ..... انجمن رضویه استان قدس
- شماره هفتاد و دو (۲۸ شوال ۱۳۲۵):
- ۳۵۳ ..... انجمن ایالتی خراسان
- ۳۵۳ ..... سرگذشت بورسیس ابوسس
- شماره هفتاد و سه (۲ ذیقعه ۱۳۲۵):
- ۳۵۷ ..... انجمن ایالتی خراسان
- ۳۵۷ ..... سرگذشت بورسیس ابوسس
- شماره هفتاد و چهار (۳ ذیقعه ۱۳۲۵):
- ۳۶۱ ..... انجمن ایالتی خراسان
- ۳۶۱ ..... سرخس ناصری
- ۳۶۱ ..... سرگذشت بورسیس ابوسس
- ۳۶۳ ..... برجند (اقدامات وطن پرستانه در برجند)
- شماره هفتاد و پنج (۵ ذیقعه ۱۳۲۵):
- ۳۶۵ ..... انجمن ایالتی خراسان
- ۳۶۷ ..... تقریظ (به مناسبت از سرگیری روزنامه ارشاد بادکوبه)
- ۳۶۸ ..... مکتوب از تربت
- شماره هفتاد و شش (۶ ذیقعه ۱۳۲۵):
- ۳۶۹ ..... انجمن ایالتی خراسان
- ۳۷۰ ..... تبریک ورود (در تعیین صدرالممالک به تولیت آستان قدس)
- ۳۷۱ ..... اخبار شهری (در اقدامات شجاع الملک در مبارزه با ترکمانان)
- ۳۷۲ ..... اعانه خیریه (مدرسه رحیمیه و قرائتخانه سعادت)
- شماره هفتاد و هفت (۹ ذیقعه ۱۳۲۵):
- ۳۷۳ ..... بقیه اعانه خیریه
- ۳۷۳ ..... مدرسه معرفت
- ۳۷۴ ..... انجمن ایالتی خراسان
- شماره هفتاد و هشت (۱۱ ذیقعه ۱۳۲۵):
- ۳۷۷ ..... انجمن ایالتی خراسان
- ۳۷۹ ..... تصحیح و اعتذار (در تصحیح خطاهای روزنامه خورشید)
- ۳۸۰ ..... مکتوب یزد (در شرح درگیریها میان مستبدین و اهالی یزد)
- شماره هفتاد و نه (۱۲ ذیقعه ۱۳۲۵):

|     |                                                                |
|-----|----------------------------------------------------------------|
| ۳۸۱ | انجمن ایالتی خراسان                                            |
| ۳۸۳ | تلگراف از درجز                                                 |
| ۳۸۴ | تلگراف از باجگیران                                             |
| ۳۸۴ | خلعت در مقابل خدمت (قدردانی از اقدامات شجاع‌الممالک در بجنورد) |
|     | شماره هشتاد (۱۳ ذیقعه ۱۳۲۵):                                   |
| ۳۸۵ | بقیه خلعت در مقابل خدمت                                        |
| ۳۸۵ | خلاصه اخبار طهران                                              |
| ۳۸۷ | انجمن ایالتی                                                   |
|     | شماره هشتاد و یک (۱۶ ذیقعه ۱۳۲۵):                              |
| ۳۸۹ | تظلم کوه سرخیان                                                |
| ۳۹۱ | انجمن برادران خراسان                                           |
|     | شماره هشتاد و دو (۱۷ ذیقعه ۱۳۲۵):                              |
| ۳۹۳ | انجمن ایالتی خراسان                                            |
| ۳۹۴ | تلگراف از نجف اشرف                                             |
| ۳۹۴ | تلگراف از طهران                                                |
| ۳۹۶ | بقیه از نمره قبل (در خصوص تشکیل انجمن و اقدامات ملیه)          |
|     | شماره هشتاد و سه (۱۸ ذیقعه ۱۳۲۵):                              |
| ۳۹۷ | تلگراف از طهران                                                |
| ۳۹۷ | تلگراف از رشت                                                  |
| ۳۹۸ | تلگراف از سبزوار                                               |
|     | شماره هشتاد و چهار (۲۰ ذیقعه ۱۳۲۵):                            |
| ۴۰۱ | بقیه استعفاء نامه مدرسه معرفت                                  |
| ۴۰۲ | انجمن ایالتی خراسان                                            |
|     | شماره هشتاد و پنج (۲۳ ذیقعه ۱۳۲۵):                             |
| ۴۰۵ | بقیه از نمره گذشته (وقایع انجمن ایالتی)                        |
| ۴۰۶ | تلگراف از انجمن اثنی عشریه به طهران                            |
| ۴۰۶ | تلگراف از طهران (در خصوص وقایع میدان توپخانه)                  |
| ۴۰۶ | تلگراف از مشهد (در خصوص وقایع میدان توپخانه)                   |
| ۴۰۶ | تلگراف از تبریز (در خصوص وقایع میدان توپخانه)                  |
| ۴۰۷ | تلگراف از اصفهان (در خصوص وقایع میدان توپخانه)                 |
| ۴۰۷ | انجمن ایالتی خراسان (در خصوص وقایع میدان توپخانه)              |
|     | شماره هشتاد و شش (۲۵ ذیقعه ۱۳۲۵):                              |
| ۴۰۹ | تلگراف از مشهد به طهران (در خصوص وقایع میدان توپخانه)          |
| ۴۰۹ | تلگراف از طهران (در خصوص وقایع میدان توپخانه)                  |
| ۴۰۹ | تلگراف از مشهد به اصفهان (در خصوص وقایع میدان توپخانه)         |
| ۴۱۰ | تلگراف از کرمان به مشهد (در خصوص وقایع میدان توپخانه)          |

- ۴۱۰ ..... تلگراف از مشهد به کرمان (در خصوص وقایع میدان توپخانه).
- ۴۱۰ ..... تلگراف از مشهد به نجف اشرف (در خصوص وقایع میدان توپخانه).
- ۴۱۱ ..... تلگراف از مشهد به اصفهان (در خصوص وقایع میدان توپخانه).
- ۴۱۱ ..... انجمن ایالتی خراسان.
- ۴۱۲ ..... تلگراف از قوچان (در حمایت از مشروطیت).
- شماره هشتاد و هفت (۲۶ ذیقعه ۱۳۲۵):
- ۴۱۳ ..... تلگراف از طهران به مشهد (در خصوص توقیف تلگرافخانه‌های مشهد).
- ۴۱۴ ..... تلگراف از طهران.
- شماره هشتاد و هشت (۲۷ ذیقعه ۱۳۲۵):
- ۴۱۷ ..... بقیه نمره ۷۸ (عرایض و مطالب اهالی ولایات خراسان).
- ۴۱۸ ..... انجمن ایالتی خراسان.
- ۴۲۰ ..... صورت تلگراف شیخ (شیخ فضل‌الله نوری).
- ۴۲۰ ..... جواب شیخ المستبدین (از طرف علما و حجج مشهد).
- شماره هشتاد و نه (اول ذیحجه ۱۳۲۵):
- ۴۲۱ ..... تلگراف از مشهد به طهران (در تقبیح اعمال شیخ فضل‌الله نوری).
- ۴۲۲ ..... تلگراف استرآباد (در تقبیح اعمال شیخ فضل‌الله نوری).
- ۴۲۲ ..... تلگراف سبزوار (در حمایت از مشروطه).
- ۴۲۲ ..... انجمن ایالتی.
- ۴۲۴ ..... تلگراف درجز (وقایع درجز).
- شماره نود (۳ ذیحجه ۱۳۲۵):
- ۴۲۵ ..... بقیه مکتوب درجز.
- ۴۲۷ ..... تلگراف از طهران.
- ۴۲۸ ..... تلگراف از نجف (در تقبیح مستبدین و مفسدین).
- شماره نود و یک (۴ ذیحجه ۱۳۲۵):
- ۴۲۹ ..... انجمن ایالتی خراسان.
- ۴۲۹ ..... تلگراف از سبزوار به طهران.
- ۴۳۰ ..... عطیه همایونی (قدردانی از موفقیت‌های رکن‌الدوله حکمران خراسان).
- شماره نود و دو (۵ ذیحجه ۱۳۲۵):
- ۴۳۳ ..... مکتوب از شیروان.
- ۴۳۴ ..... نگارش یکی از دانشمندان از اسلامبول (در ترویج اقدامات ملیه).
- ۴۳۶ ..... استرآباد (وقایع استرآباد).
- شماره نود و سه (۶ ذیحجه ۱۳۲۵):
- ۴۳۷ ..... الملك یقی مع الکفر و لایقی مع الظلم.
- ۴۳۹ ..... اخبار متفرقه تلگرافی نقل از روزنامه ارشاد.
- ۴۳۹ ..... خلاصه اخبار طهران.
- ۴۴۰ ..... مکتوب از برجند.

سماره نود و چهار (۷ ذیحجه ۱۳۲۵):

- ۴۴۱ ..... راه آبادی ایران باقتضاء طبیعت مملکت  
 ۴۴۲ ..... بقیه خلاصه اخبار طهران  
 ۴۴۴ ..... استرآباد

سماره نود پنج (۹ ذیحجه ۱۳۲۵):

- ۴۴۵ ..... راه آبادی ایران باقتضاء طبیعت مملکت  
 ۴۴۶ ..... اخبار متفرقه (اخبار یونان، فرانسه، هندوستان...)  
 ۴۴۷ ..... انجمن ایالتی خراسان  
 ۴۴۸ ..... انجمن بلدیہ شغلش چیست

سماره نود و شش (۱۱ ذیحجه ۱۳۲۵):

- ۴۴۹ ..... راه آبادی ایران باقتضاء طبیعت مملکت  
 ۴۵۰ ..... انجمن ایالتی خراسان  
 ۴۵۱ ..... ترشیز (وقایع ترشیز)  
 ۴۵۲ ..... انجمن بلدیہ شغلش چیست

سماره نود و هفت (۱۳ ذیحجه ۱۳۲۵):

- ۴۵۳ ..... راه آبادی ایران باقتضاء طبیعت مملکت  
 ۴۵۴ ..... می ترسم (از برهم ریختن اساس مشروطیت)  
 ۴۵۵ ..... وصعیت شاهنشاه مغفور  
 ۴۵۶ ..... امریکا - ایران - عثمانی (وساطت امریکا جهت حل اختلاف عثمانی و ایران)  
 ۴۵۶ ..... بام صفی آباد (وقایع بام صفی آباد)  
 ۴۵۶ ..... انجمن ایالتی خراسان

سماره نود و هشت (۱۴ ذیحجه ۱۳۲۵):

- ۴۵۷ ..... انجمن ایالتی خراسان  
 ۴۵۷ ..... تلگراف از مشهد به طهران  
 ۴۵۸ ..... راه آبادی ایران به اقتضاء طبیعت مملکت  
 ۴۶۰ ..... مشروطه چیست و استبداد کدام است

سماره نود و نه (۱۶ ذیحجه ۱۳۲۵):

- ۴۶۱ ..... راه آبادی ایران باقتضاء طبیعت مملکت  
 ۴۶۲ ..... استرآباد (وقایع استرآباد)  
 ۴۶۳ ..... شبهه موضوعی (در لزوم نظم در شهر)  
 ۴۶۴ ..... انجمن بلدی ارض اقدس

سماره صد (۱۷ ذیحجه ۱۳۲۵):

- ۴۶۵ ..... انجمن بلدی ارض اقدس  
 ۴۶۷ ..... جواب میرزا ترسوی کاشانی از ملا بی پروای خراسانی  
 ۴۶۸ ..... ای همراهان (اخطار فرقه مجاهدین ایرانی مقیمین قفقاز در لزوم حفظ مشروطه)

سماره صد و یک (۲۱ ذیحجه ۱۳۲۵):

|     |                                                              |
|-----|--------------------------------------------------------------|
| ۴۶۹ | انجمن ایالتی خراسان                                          |
| ۴۷۱ | نیشابور (اخبار تعدی مستبدین)                                 |
| ۴۷۱ | تلگراف از طهران                                              |
| ۴۷۲ | تلگراف از استرآباد                                           |
|     | شماره صد و دو (۲۲ ذیحجه ۱۳۲۵):                               |
| ۴۷۳ | راه آبادی ایران باقتضاء طبیعت مملکت                          |
| ۴۷۴ | طبس (اخبار طبس)                                              |
| ۴۷۴ | انجمن ایالتی خراسان                                          |
|     | شماره صد و سه (۲۴ ذیحجه ۱۳۲۵):                               |
| ۴۷۷ | راه آبادی ایران باقتضاء طبیعت مملکت                          |
| ۴۷۸ | خلاصه اخبار طهران                                            |
| ۴۸۰ | مکتوب شهری اعتراض میرزا ترسو بر ملا بی پروای پرو             |
|     | شماره صد و چهار (۲۵ ذیحجه ۱۳۲۵):                             |
| ۴۸۱ | اعتراض میرزا ترسو بر ملا بی پروای پرو                        |
| ۴۸۳ | بدبختی (لزوم حب وطن)                                         |
| ۴۸۴ | انجمن ایالتی خراسان                                          |
|     | شماره صد و پنج (۲۷ ذیحجه ۱۳۲۵):                              |
| ۴۸۵ | انجمن ایالتی خراسان                                          |
| ۴۸۵ | استرآباد                                                     |
| ۴۸۶ | جواب میزا متحیر                                              |
| ۴۸۷ | اعتراض میرزا ترسو بر ملا بی پروای پرو                        |
|     | شماره صد و شش (۲۹ ذیحجه ۱۳۲۵):                               |
| ۴۸۹ | بقیه مکتوب شهری                                              |
| ۴۸۹ | خلاصه اخبار طهران                                            |
| ۴۹۲ | تحقیق و تطبیق (در معنای ناموس)                               |
|     | شماره صد و هفت (۲ محرم ۱۳۲۶):                                |
| ۴۹۳ | تحقیق و تطبیق (در معنای ناموس)                               |
| ۴۹۵ | عریضه اهل طبس با انجمن ایالتی خراسان                         |
| ۴۹۶ | انجمن ایالتی خراسان                                          |
|     | شماره صد و هشت (۳ محرم ۱۳۲۶):                                |
| ۴۹۷ | انجمن ایالتی خراسان                                          |
| ۴۹۸ | فلفل نبین چه ریزه (در خصوص گسترش نفوذ اجانب و تسلط بیگانگان) |
| ۵۰۰ | جواب ملا بی پروای کمرو در اعتراض میرزای ترسوی پرگو           |
| ۵۰۰ | اخبار تلگرافی از جریده تازه حیات                             |
|     | شماره صد و نه (۶ محرم ۱۳۲۶):                                 |
| ۵۰۱ | اعدولهم ما استطعتم (هشدار نفوذ اجانب)                        |

|     |       |                                                     |
|-----|-------|-----------------------------------------------------|
| ۵۰۳ | ..... | راپورت تلگرافی طهران.                               |
| ۵۰۳ | ..... | تحقیق و تطبیق (در معنای ناموس).                     |
| ۵۰۴ | ..... | جواب ملا بی پروای کمرو بر اعتراض میرزا ترسوی پرگو   |
|     |       | شماره صد و ده (۱۳ محرم ۱۳۲۶):                       |
| ۵۰۵ | ..... | تحقیق و تطبیق                                       |
| ۵۰۶ | ..... | اعدولهم ما استطعتم                                  |
| ۵۰۸ | ..... | ما را به سبزوار شما این گمان نبود (در تأسیس مدارس). |
|     |       | شماره صد و یازده (۱۴ محرم ۱۳۲۶):                    |
| ۵۰۹ | ..... | عزاداری (دهه عاشورا).                               |
| ۵۱۱ | ..... | تبریز (اعمال مخالفان مشروطه).                       |
|     |       | شماره صد و دوازده (۱۶ محرم ۱۳۲۶):                   |
| ۵۱۳ | ..... | جواب ملا بی پروای کمرو بر اعتراض میرزا ترسوی پرگو   |
| ۵۱۴ | ..... | خلاصه اخبار طهران                                   |
| ۵۱۶ | ..... | لایحه نصیریه بقیه تبریز (اعمال مخالفان مشروطه)      |
|     |       | شماره صد و سیزده (۱۷ محرم ۱۳۲۶):                    |
| ۵۱۷ | ..... | اخبار تازه                                          |
| ۵۱۸ | ..... | تلگراف از درجز                                      |
| ۵۱۹ | ..... | انجمن ایالتی خراسان                                 |
| ۵۲۰ | ..... | تلگراف از بروجرد                                    |
| ۵۲۰ | ..... | تلگراف از طهران                                     |
|     |       | شماره صد و چهارده (۲۰ محرم ۱۳۲۶):                   |
| ۵۲۱ | ..... | تلگراف از قوچان به مشهد                             |
| ۵۲۱ | ..... | تلگراف از لطف آباد به مشهد                          |
| ۵۲۲ | ..... | تلگراف از سبزوار به مشهد                            |
| ۵۲۲ | ..... | لایحه نصیریه                                        |
| ۵۲۴ | ..... | احساسات ملت خواهانه غیرتمندان سبزوار                |
|     |       | شماره صد و پانزده (۲۱ محرم ۱۳۲۶):                   |
| ۵۲۵ | ..... | تربت حیدریه                                         |
| ۵۲۶ | ..... | آلمان و حیات قومی                                   |
| ۵۲۷ | ..... | لایحه انجمن اثنی عشریه                              |
| ۵۲۸ | ..... | خلاصه اخبار طهران                                   |
|     |       | شماره صد و شانزده (۲۲ محرم ۱۳۲۶):                   |
| ۵۲۹ | ..... | خلاصه اخبار طهران                                   |
| ۵۳۰ | ..... | انجمن ایالتی خراسان                                 |
| ۵۳۱ | ..... | تلگراف از قوچان به تربت                             |
| ۵۳۲ | ..... | بدبختی یا انحراف از قرآن                            |

شماره صد و هفده (۲۴ محرم ۱۳۲۶):

- ۵۳۳ ..... جواب ملا بی پروای کم رو بر اعتراض میرزا ترسوی پرگو
- ۵۳۴ ..... تلگراف از بام صفی آباد
- ۵۳۴ ..... تلگراف از استرآباد
- ..... تلگراف از برجند ۵۳۴
- ۵۳۵ ..... بدبختی یا انحراف از قرآن

شماره صد و هجده (۲۶ محرم ۱۳۲۶):

- ۵۳۸ ..... انجمن ایالتی خراسان
- ۵۳۹ ..... خلاصه اخبار طهران
- ۵۴۰ ..... حادثه موحش (سوء قصد به محمدعلیشاه)

شماره صد و نوزده (۲۷ محرم ۱۳۲۶):

- ۵۴۱ ..... انجمن خیریه سعادت
- ۵۴۳ ..... برجند (در اقدامات شوکت الملک حکمران برجند)
- ۵۴۴ ..... بدبختی یا انحراف از قرآن

شماره صد و بیست (اول (غره) صفر ۱۳۲۶):

- ۵۴۵ ..... انجمن بلدی (بشارت انتخاب وکلاء انجمن بلدی)
- ۵۴۶ ..... تربت حیدریه (در اعمال آزادانه مستبدین در این ولایت)
- ۵۴۷ ..... انجمن ایالتی خراسان